

Oma met poffer en... blaffer

Dit jaar is het precies 200 jaar geleden dat onder meer Hendrik Suringar het 'Nederlands Genootschap tot Zedelijke Verbetering der Gevangen' oprichtte. Daarmee was de eerste georganiseerde reclassering een feit. Dit jubileumjaar spoorde ons aan om voor onze podcast in deze bijzondere geschiedenis te duiken. En met vierhonderd meter aan reclasseringsarchieven is dat een tijdrovende maar boeiende bezigheid.

Zo vond ik de portrettengalerij: het 'geheim register van ontslagen, doch gevaarlijk geachte gevangen' met foto's van gedetineerden uit 1870 fascinerend! Niet alleen mannen, maar ook enkele vrouwen zaten toen al achter de tralies. Neem de 71-jarige Maria Verstappen uit

Hapert. Over haar vergrijp(en) en leven hoor je meer in onze nieuwste podcast.

Iets wat enigszins raakvlakken hiermee heeft, zijn de aanvragen en machtigingen tot het dragen van een vuurwapen tussen 1919 en 1940. Wist je dat je ze op naam kunt doorzoeken? Mijn oog viel onmiddellijk op een 73-jarige dame, Johanna Peters uit Gassel. Keurig gekleed, beminnelijke glimlach en met een Brabantse poffer. Waarom zij in deze lijst

staat? Deze oma had een vergunning voor een revolver.

Margot America, redactie

Mijn opa had een revolver

Wist je dat er van de gemeenten Beers, Gassel, Schaijk en Zeeland in totaal bijna 400 aanvragen en machtigingen tot het dragen van een vuurwapen op onze site op naam doorzoekbaar zijn? Het gaat om documenten over de periode vanaf het ingaan van de Vuurwapenwet in 1919 tot het begin van de Tweede Wereldoorlog in 1940. Wie weet had jouw opa er ook een?

Nieuwe bronnen september online

Bij regenachtig herfstweer kruijen genealogen genoeglijk achter hun beeldschermen om het onderzoek voort te zetten. Hier geven we weer een overzicht van alle nieuwe indexen en andere aanwinsten die in september op de website zijn verschenen.

"Zeker een moeilijke jeugd gehad?"

“Of je nu echt juichend de gevangenis uitkomt na een gesprek met de Reclassering; dat weet ik niet, hoor. Sommige families zitten al generaties lang in de criminaliteit. Dan is het moeilijk om je daar los van te maken.” In onze nieuwste podcast ‘Zeker een moeilijke jeugd gehad?’ praat Marilou Nillesen

met Erik-Jan Broers over tweehonderd jaar reclassering.

Erik-Jan Broers, docent rechtsgeschiedenis van Tilburg University

Beste verhalen deze maand

Deftige Nol

Mgr. Arnold Frans Diepen, alias 'Deftige Nol', heeft een etiquette-handboek geschreven voor seminaristen. Zij mogen hun neus niet in het tafellaken snuiten, hun soeprestant niet over hun aardappelen uitgieten, niet slurpen of boeren. Kortom, zaken die met de substantiële etiquette niets te maken hebben. (Bijdrage: Gerard Strijards)

Interneringskamp voor revolutionairen

De Duitse Walter Schneider (1879, Remscheid) heeft een belangrijke rol gespeeld in de vakbeweging aan het begin van de twintigste eeuw. Tijdens zijn veelbewogen leven wordt hij in 1919 als ongewenst vreemdeling met zijn gezin in Deventer opgepakt en geïnterneerd in Vluchtoord Uden; dan inmiddels een voormalig kamp voor Belgische vluchtelingen. (Bijdrage: Johan van der Veen)

Een kloeke foliant

Op de site van het BHIC zie je regelmatig afbeeldingen, die genomen zijn van bladzijden uit een enorme pil met de titel Neerlandia Catholica, op de titelpagina zelf vertaald in het Nederlands als Het Katholieke Nederland. Gerard Strijards citeert, parafraseert en bespreekt de inhoud.

De mazelen

Mazelen werden in het verleden misschien wel ten onrechte beschouwd als een vrij onschuldige ziekte vanwege het relatief lage sterftcijfer. Vóór het tijdperk van vaccinaties waren de sterftcijfers aan mazelen echter verre van verwaarloosbaar. Hoe zat dat in Oss eind 19e eeuw? (Bijdrage: Nadeche Diepgrond)

Militair verleden van mijn opa

Een foto uit 1916 was het enige dat ik had over mijn opa's militaire verleden. "Als kameraden te Harderwijk" staat er op een schoolbord met krijt geschreven. Het begin van de zoektocht hoe deze Brabantse jongeman in Harderwijk terecht kwam. (Bijdrage: Thomas Hessels)

Bevolkingsgroei en sterfte in Oss

De stad Oss groeide aan het einde van de negentiende eeuw snel, onder andere ten gevolge van migratie en een hoog geboortecijfer. Door de snelle bevolkingsgroei steeg in eerste instantie ook het sterftcijfer. Maar wat waren de doodsoorzaken? (Bijdrage: Nadeche Diepgrond)

Herinneringen aan het vrouwenhuis

"Toen ik in het voorjaar van 1979 naar Den Bosch kwam voor een toelatingsgesprek op de Sociale Academie was ik lid van een Jesuspeople-achtige sekte. Overtuigd als ik was dat de waarheid in de bijbel te vinden was, maakte ik iedereen daarvan deelgenoot. Ook de mensen die het toelatingsgesprek met mij voerden." (Bijdrage: Lia van der heijden †)

Herberg De Wijngaertranck

Deze herberg lag langs de route vanuit Esch, door de Voort, Antwerpse baan, de Raam via de Gijzel naar de Zandkant, alwaar het zandpad overging op de route Tilburg - Den Bosch, een zandweg langs de duinen. Schets van een oude herberg. (Bijdrage: Gerard Veltman)

"Ik ben toch geen beest?"

Dit is de 71-jarige Maria Verstappen uit Hapert. Tussen 1870 en 1880 wordt ze meerdere keren in haar kraag gegrepen voor het stelen van jassen. Dat leidt tot een veroordeling tot eenzame opsluiting. In haar cel wordt ze letterlijk gek van eenzaamheid. Meer over deze veel voorkomende vorm van gevangenispsychose, en hoe het afloopt met Maria, hoor je in onze podcast "Ik ben toch geen

beest?"

Het geheugen van Brabant: ga naar www.bhic.nl

[Vind ons
leuk](#)

[Volg
ons](#)

[Bekijk
foto's](#)

[Lees
verhalen](#)

[Volg ons op
Instagram](#)

redactie@bhic.nl | [073-6818500](tel:073-6818500) | [doorsturen](#)